

Els castellers, sempre amunt

Una de les tradicions més vives del nostre folklore

Es castells, l'enlairament de construccions humanes, són un costum molt viu i popular al Principat, ja que de les comarques tradicionals del Camp de Tarragona i el Penedès s'han estès, d'uns anys ençà, a d'altres.

Sovint, l'espectador es pregunta sobre les arrels d'aquesta tradició. Doncs bé, l'origen dels castells és fosc, com el de tants fets populars. Pel que sabem amb certesa, hem d'assenyalar que les primeres documentacions que ens en parlem provenen de finals del segle XVIII, encara que podem assegurar que l'origen ha de ser, per força, anterior.

La majoria d'estudiosos es posen d'acord a afirmar que l'antecedent més proper és el Ball de Valencians, una dansa d'origen medieval, de connotacions marcadament religioses i al final de la qual els seus components aixecaven una «torreta» o piràmide humana. Val a dir que el Ball

de Valencians es realitzava sovint en les comarques del Camp de Tarragona i que la desaparició coincideix, si fa no fa, amb els primers grans moments de la histò-

Quatre de nou i amb folre, de la Colla Vella dels Xiquets de Valls

/ Angel Catena

ria castellera. La referència més antiga d'un Ball de Valencians al Camp tarragoní és la del de Bràfim a l'any 1687. Sembla que els castells actuals provenen, doncs, d'aquelles torretes «valencianes».

La coneguda Muixeranga d'Algemesí, és, probablement, la pervivència d'aquell Ball de Valencians. Les torretes d'Algemesí són, malgrat les evidents diferències, cosines germanes, per entendre'ns, dels castells. Una vegada més, les tradicions populars del Principat resten agermanades amb les del País Valencià.

De fa uns anys, el món casteller s'ha situat en un nivell de construccions que feia més d'un segle que no s'assolia.

El nombre de colles supera la vintena, fet impensable en el XIX, quan només hi havia les agrupacions de Valls, ajudades sempre pels castellers locals d'allí on anaven a actuar. I el públic afeccionat, evidentment, ha anat en un constant augment. Les més de vint mil persones que seguien les actuacions castelleres de les recents festes de Santa Tecla, a Tarragona, o el concurs casteller celebrat a la mateixa ciutat, en són una prova.

X Concurs de castells a Tarragona

Amb una presència calculada al voltant de les vint-i-cinc mil persones, entre públic i castellers, se celebrà el passat dia 30 de setembre, a la plaça de braus de Tarragona, el X Concurs de Castells. Hi foren presents disset de les vint-i-una colles castelleres que funcionen en l'actualitat.

El concurs fou guanyat per la Vella dels Xiquets de Valls, gràcies a l'execució, entre d'altres, d'un ferm quatre de nou amb folre (nou pisos de quatre homes de base), carregat, i d'una torre de vuit amb folre (vuit pisos de dos homes), descarregada. El se-

gon lloc fou per als Castellers de Vilafranca, que descarregaren diversos castells de vuit. A continuació, es classificaren la colla Jove dels Xiquets de Tarragona, la sorpresa de la jornada, que aconseguí un pilar de sis (sis pisos d'un home de base), i la Joves dels Xiquets de Valls, la gran decepció, ja que partia, amb l'altra colla valleanca, com una de les màximes favorites al

triomf final. El cinquè lloc fou per a la colla dels Xiquets de Tarragona i, el sisè, per als Castellers de Barcelona.

De nou, doncs, es confirmà la supremacia de les agrupacions tradicionals, centrades, avui, en les dues colles de Valls, les dues de Tarragona i la dels Castellers de Vilafranca. La jornada s'allargà de les deu del matí a les tres del migdia.